

Kde se nachází nejstarší Euroregion?

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa se rozkládá na hranicích Německa, Polska a Česka.

Vznikl v roce 1991, na ploše 13 tis. km² v něm žije asi 1,6 mil. obyvatel.

Dominanty severu Čech jsou **liberecká radnice** a **Ještěd**.

O dva roky později, v roce 1993, založili pracovní skupinu Statistika lidé z Českého statistického úřadu v Liberci, Polského statistického úřadu v Jelení Hoře a Statistického úřadu Svobodného státu Sasko v Kamenzi. Již na počátku 90. let se starostové českých, polských a saských příhraničních měst a obcí rozhodli, že udělají vše pro to, aby se zlepšila přeshraniční spolupráce.

„Jsme vystaveni obdobným problémům a řešíme je. Příkladem může být znečištění Krkonoš a Jizerských hor oxidem siřičitým z hnědouhelných elektráren,” popisuje důvody, které vedly ke spolu-

práci nejen regionální politiky, ale i statistiky, Sławomir Banaszak, šéf Jelenohorského statistického úřadu ve Wroclawi.

Zlepšení životního prostředí

Prvních deset let obce investovaly buď ze svých rozpočtů, anebo státních či evropských dotací do zlepšování kanalizací a čištění vod. Také byly modernizovány elektrárny, rekultivovány lesy a v neposlední řadě budovány nové silnice a hraniční přechody. Souběžně k těmto činnostem Euroregion Nisa vytvořil přeshraniční struktury odborníků.

„Lidé se přes hranici navzájem poznávali, postupně spolu začali komunikovat a později plánovat společné projekty a aktivity,“ vzpomíná Jaroslav Zámečník, který zastupuje českou část Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa. Dnes se tyto skupiny expertů nazývají EUREXy. V současné době aktivně pracují skupiny pro oblasti: lesy, silniční doprava, železniční doprava, krizový management, veřejné zdraví, cestovní ruch, cykloturistika, knihovny, statistika, historie, památky a školství, voda – čistá Nisa, hospodářství – cena za inovace a podstávkové domy.

Jaroslav Zámečník tvrdí, že rostoucí zájem o přeshraniční spolu-

práci vyvolal ihned po založení Euroregionu Nisa potřebu disponovat věrohodnými a srovnatelnými statistickými údaji všech tří částí euroregionu.

„Proto byl vznik první ročenky euroregionu v roce 1994 tím momentem, kdy bylo možné porovnat slabá a silná místa každé z jeho částí a začít plánovat další opatření a projekty právě na základě statistik a prognóz. Celých 20 let precizně shromažďovaná a zpracovávaná data členy EUREXu Statistika nám vždy dávala do rukou potřebné argumenty pro získávání dalších finančních prostředků na projekty a prosa-

Pracovní skupina Statistika

Zabývá se především aktualizací srovnávacích statistických materiálů o území Euroregionu a harmonizací statistických dat. Za dobu existence pracovní skupiny bylo vydáno více než 30 tištěných publikací. První titul – ročenka Euroregion Neisse-Nisa-Nysa byla vydána v roce 1994. Poslední vydanou publikací je **Ročenka Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa 2011**.

zování pokračování dalších programů z Evropské unie. Za toto bych rád znovu a opakovaně všem pracovníkům statistických úřadů poděkoval," konstatuje.

Ze statistických čísel vyplývá, že Euroregion Nisa stárne a klesá počet jeho obyvatel. Největší úbytek obyvatel postihuje Německo, kde počet obyvatel za uplynulých dvacet let klesl téměř o pětinu. Bezmála šest procent lidí ubylo i v polské části euroregionu. Naopak v české části, která zahrnuje čtyři okresy Libereckého kraje a Šluknovský výběžek, ve stejném období počet obyvatel stoupl téměř o tři procenta.

Demografické změny

Věkové složení obyvatel euroregionu je ale ve všech částech nepříznivé. Stárnutí populace se nevyhnulo žádné z členských zemí – děti ubývá a naopak přibývá obyvatel ve vyšších věkových kategoriích. Lidí nad 60 let bylo ještě v roce 1995 v Euroregionu něco přes 18 %, vloni už tvořili čtvrtinu jeho obyvatel. Hlavně Německo a Polsko čelí odlivu mladých lidí. Právě na tento demografický problém by se chtěl Euroregion Nisa zaměřit.

„Chtěli bychom připravit projekty, které by pomohly v regionu udržet mladé lidi," sděluje Jaroslav Zámečník. Rozšířit by se podle něj měla například možnost stu-

dia v rámci Univerzity Nisa. Tento v Česku unikátní projekt umožňuje studentům v bakalářském programu absolvovat každý rok studia v jiné zemi. Získají tak nejen znalost tří jazyků – češtiny, němčiny a polštiny, ale ovládnou i realie sousedních zemí, takže je pro ně mnohem snazší najít v některém z regionů pracovní uplatnění. „Je ale třeba nabídnout další obory a rozšířit by se měla i spolupráce vysokých škol v euroregionu," dodává odborník.

Další úkoly na své naplnění ještě čekají. „V Euroregionu Nisa se zatím nepovedlo více provázat české, saské a polské podnikatele. Možná by v tom mohla více pomoci statistika. Otázkou je, jak jsou získaná data srozumitelná pro druhou stranu hranice," upozorňuje Jaroslav Zámečník.

Že ze sousedství a spolupráce pohraničí plyne řada výhod, potvrzuje i Sławomir Banaszak: „Jedním z předních odvětví ekonomiky našeho regionu je cestovní ruch. V této souvislosti existuje řada společných česko-polských projektů – například euroregionální železniční doprava. Aktivita na české straně jsou výborným doplňkem dovolené turistů z Polska a naopak."

Stanislava Riegerová
ředitelka Krajské správy ČSÚ
v Liberci

Historie nás spojuje

říká **Sławomir Banaszak**, člen pracovní skupiny EUREXu Statistika.

Co vede statistiky k porovnávání dat za příhraniční oblasti?

Srovnávání statistických údajů o pohraničí je podle mého názoru velmi zajímavé. Povědomí o našich podobnostech, ale také rozdílech, podporuje

porozumění, vytváří podmínky a prostor pro vzájemnou spolupráci. Spojuje nás historie, společná tradiční hospodářská odvětví, jako např. sklářství nebo již bohužel nefungující textilní průmysl.

Je v Polsku o zpracované materiály zájem?

O informace byl u nás vždy velký zájem. Od zástupců místních samospráv a dalších institucí přicházely na Zemský statistický úřad v Jelení Hoře žádosti o statistické údaje, které se týkaly českých a německých obcí, s nimiž se plánovalo navázat vzájemnou spolupráci. Zájem byl především o regionální informace společensko-hospodářského charakteru. Statistický úřad v Jelení Hoře byl prvním úřadem v Polsku, který se tímto tématem začal zabývat a kontaktoval statistiky v Čechách a Německu.

Pro skupinu EUREX Statistika pracujete prakticky od jejího založení. Jak dlouho už v polském statistickém úřadu působíte?

Od roku 1993, v čele Jelenohorského statistického úřadu ve Wrocławu jsem od roku 2008. Kromě řízení úřadu zodpovídám za koordinaci přeshraniční spolupráce. Jinými slovy, spolupráce s vámi a kolegy ze Saska je pro mě nezanedbatelnou a bezesporu velmi milou povinností. Euroregion a činnosti spojené s jeho fungováním byly také důvodem, proč jsem před devatenácti lety na úřad nastoupil. Hledali tehdy člověka, který ovládá německý jazyk. Zpočátku jsem byl spíše překladatelem než statistikem. Cílem našich setkání byla příprava statistických dat a od roku 1994 také publikací, kterých jsme do současné doby společně zpracovali úctyhodných více než 30 titulů.

Jak hodnotíte naši spolupráci?

S odstupem 20 let musím konstatovat, že se nám oproti jiným podobným pracovním skupinám daří velmi dobře. Důležitou roli měli její iniciátoři: dnes již, bohužel, zesnulý pan Kazimierz Zurawski – ředitel Statistického úřadu v Jelení Hoře, pan Ladislav Knap – tehdejší ředitel Českého statistického úřadu v Liberci a pan Ullrich Eichler – tehdejší ředitel Statistického úřadu v Kamenzi. V započaté spolupráci pokračujeme a nabídkou statistických dat se snažíme reagovat na měnící se poptávku. Velkému zájmu se na polské straně těší např. každoročně zpracovávaná publikace Ceny a příjmy v Euroregionu Nisa a porovnání průměrného měsíčního platu obyvatel v polské, české a německé části uskupení.

Stanislava Riegerová
ředitelka Krajské správy ČSÚ v Liberci